

SV-135 1 Velferdssosiologi

Kandidat 5433

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
1 SV-135, forside	Flervalg	Automatisk poengsum	Lever
2 SV-135, oppgave 1	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever
3 SV-135, oppgave 2	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever

SV-135 1 Velferdssosiologi

Emnekode	SV-135	PDF opprettet	21.09.2017 11:36
Vurderingsform	SV-135	Opprettet av	Emma Hansen
Starttidspunkt:	09.12.2016 10:00	Antall sider	8
Sluttidspunkt:	09.12.2016 15:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201701030000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

SV-135, forside

Emnekode: SV-135

Emnenavn: Velferdssosiologi

Dato: 9. desember

Varighet: 5 timer

Tillatte hjelpemidler: Tospråklig ordbok

Merknader:

Du har fem timer til rådighet på eksamen, vær påpasselig med hvordan du bruker tiden slik at du får tid til å svare på de oppgavene du skal på en balansert måte (dvs. omtrent likt fordelt mellom oppgave 1 og oppgave 2).

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

- Ja
- Nei

SV-135, oppgave 1

Gjør rede for og drøft to av de tre begrepene nedenfor her, du velger selv hvilke to du vil ta for deg.

- a) Makt
- b) Forsørgelsessystem
- c) Sosial kapital

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

Jeg velger å besvare oppgave a) Makt

Vi kan si at det finnes flere ulike former for makt, og den kan grovt deles inn i 3 ulike former (Halvorsen m. fl.) Makt kan defineres som "evne til å bevege, eller forhindre mennesker i å bevege seg". Max Weber var opptatt av makt og beskriver dette som (1) "*evne til å få mennesker til å handle mot sin vilje*". Karl Marx var opptatt av denne måten å forklare makt på og brukte klassebegrepet for å forklare maktforholdene i samfunnet. Han delte samfunnet inn i to klasser der overklassen representerte de som eide produksjonsmidlene, og arbeiderklassen som var avhengig av å selge sin arbeidskraft, og få noenlunde betalt for det. Maktforholdet mellom disse gruppene var kilde til konflikt. Marx mente overklassen hadde makt fordi de kunne få arbeiderne til å jobbe for seg og selv ta overskuddet fra arbeidet. Gjennom eierskap hadde de makt til å sette premisser for produksjonen som arbeiderne måtte rette seg etter. Arbeiderne på sin side kunne også utøve makt overfor arbeidsgiver ved å nekte å arbeide, men de var da avhengige av hverandre og å stå sammen. Klassebegrepet er utviklet videre siden Marx sin tid, men er fremdeles aktuell, og kan ses i sammenheng med makt. (2) *definisjonsmakt, eller normmakt*, og forklares som makt til å definere hva som er legitimt, eller akseptabelt, og hva som ikke er det. Noen grupper kan ha større makt enn andre til å påvirke, og på den måten definere hva som er innafor, og hva som ikke er det. De er derfor med på å skape normer i samfunnet som påvirker andre. Denne maktformen kan også ses i sammenheng med klassebegrepet. "De herskende tanker er de herskendes tanker" (Marx). En annen sosiolog, Pierre Bourdieu var også opptatt av sosiale klasser og mente økonomisk, kulturell og sosial kapital var bestemmende. I utøvelse av normmakt er den kulturelle kapitalen viktig. I samfunn er det normer og regler for hva som anses som bra, mens andre ting betraktes som mindreverdige eller dårligere. Hvem som kan definere og bestemme dette er ofte knyttet opp til folk med høy kulturell kapital. Hva som oppfattes bra eller dårlig springer ut fra diskurser i samfunnet som ofte har opphav i et ideologisk hegemoni.

I velferdsstaten kan man si at profesjonene utøver makt. Gjennom sin kunnskap og sine posisjoner kan de utøve betydelig makt. Det er allikevel en oppfatning om at det har vært en tendens til at disse gruppenes

makt har vært synkende. Både gjennom ulike styringsmekanismer som begrenser deres autonomitet, og ved at kunnskapen ikke har samme autoritet, kan man si at makten til profesjonene svekkes.

Den tredje formen for makt kan forklares som (3) strukturell makt. Denne makten ligger i strukturene i samfunnet. Denne maktformen kan beskrives som en nærmest usynlig makt som for eksempel de sosiale institusjonene representerer. De er der ofte som selvfølgeligheter, som vi ikke reflekterer over, men de har stor betydning for menneskers liv og handling, og er derfor betydelige maktinstitusjoner. Eksempel på slike institusjoner er utdanning, religion, familie og arbeid. De ligger der som selvsagte deler av livet, og som påvirker oss i våre handlinger.

I Norge kan man si at makten er fordelt mellom ulike institusjoner; Storting og regjering (lovgivende og utøvende makt), rettsapparat (dømmende makt) og korporative (organisasjonene). Mediene blir ofte sett på som en fjerde statsmakt. Fordi Stortinget består av folkevalgte representanter, og gjennom parlamentarismen som betyr at regjeringen godkjennes av stortinget (og ikke av kongen), som er de folkevalgte. På denne måten kan man si at makten i Norge ligger hos folket. Organisasjonene, både de frivillige, og næringslivsorganisasjonene utøver har makt og kan påvirke fordi de ofte blir tatt hensyn til når politiske vedtak skal gjennomføres, men også gjennom å synliggjøre sin aktivitet kan de få oppslutning og gjennomslag for sine ønsker. Spesielt kan de bruke media til dette. Også mediene kan utøve makt med måten de presenterer ulike saker, og ved å velge eller velge bort hva som skal være på dagsorden, og gis oppmerksomhet. Makten kan komme i ulike former, og være mer eller mindre synlig. I Norge er makten fordelt mellom mange institusjoner, men har samtidig tendens til å hope seg opp.

c) sosial kapital

Begrepet sosial kapital ble brukt av den franske sosiologen Pierre Bourdieu. Han utviklet i sine klasseanalyser en teori der han mente klasse handlet om økonomisk, kulturell og sosial kapital. Bourdieu var opptatt av det individuelle perspektivet, og de individuelle sidene av begrepet sosial kapital. Den amerikanske sosiologen Putnam har utviklet begrepet, og sier at dette handler om nettverk, normer og tillit. Han var opptatt av hvordan dette fenomenet kan ses og forstås i et demokrati, og mener at sosial kapital er viktig faktor for velfungerende demokratier. Begrepet er derfor en "het potet" i internasjonal sammenheng der man prøver å forstå demokratiske prosesser. Studier viser at Skandinavia skiller seg ut. Vi scorer høyt på sosial kapital og er samtidig kjent for å ha velfungerende demokratier.

Nettverk er viktig for den sosiale kapitalen, dette dreier seg om organisasjoner i nærmiljøet. Hvordan disse påvirker den sosial kapitalen avhenger av hvordan organisasjonene er bygd opp, og det er de vertikale (vannrette) organisasjonene som bygger nettverk mest effektivt. En flat struktur er med på å bidra til at folk engasjerer seg og tar ansvar. Organisasjonene kan også samarbeide med hverandre, og gjennom kontakter skapes det bro mellom disse (Bridging). Når folk deltar og blir tildelt ansvar skapes broer mellom ulike aktører (både enkeltindivider og organisasjoner) som blir effektive nettverk der man hente ressurser fra hverandre. Bonding er også et begrep som brukes i denne sammenhengen, og viser til en tettere sammenknytning mellom aktørene. Denne måten å hente ressurser på ses på som mindre effektiv enn brobygging som dreier seg om løse forbindelser. Løse forbindelser er mer effektive for å skaffe seg ulike goder.

En annen viktig side ved sosial kapital er tillit. Tillit kan deles inn i to typer; tykk tillit (også kalt partikulær tillit) og tynn tillit (også kalt generalisert tillit). Tykk tillit kan forklares som streke bånd mellom en liten gruppe, der det er noen få innvidde, som vi stoler på. Denne formen for tillit kan ofte lede til mistillit til de som står utenfor (gruppa). Den andre tillitsformen, generalisert tillit er viktigere for den sosiale kapitalen. Denne tillitsformen kan forklares som at vi stoler på de rundt oss, selv om vi ikke kjenner de så godt. Vi føler oss generelt sett trygge på hverandre i samfunnet, og på at de som representerer de ulike delene i samfunnet gjør det de skal, at det eksisterer sånn noenlunde felles interesser, osv. I Norge scorer vi høyt på generalisert tillit. Tilliten fungerer som "lim og løsemiddel" fordi den binder/knytter oss sammen samtidig som den gir oss frihet. Vi slipper å gå rundt å passe på hele tiden...

Putnam studerte sosial kapital i Italia, der dette var ulikt fordelt mellom den sørlige delen og den nordlige delen av landet. Putnam bruker begrepet "Bowling alone" som beskrivende bilde på utviklingen i USA, der sosial kapital blir mindre viktig, og spør hva som er grunnen til at folk velger å bowle på egenhånd. Han har ulike teorier på dette, og mener det delvis handler om urbanisering. Folk får mindre tilknytning til lokalsamfunnet og involverer seg mindre når de jobber et annet sted enn der de bor. Videre handler dette også om generasjonsforskjeller sier Putnam. De unge, som ikke har opplevd kriger ol., bryr seg mindre. En siste årsak er TV. fordi dette virker passiviserende og isolerende, blir vi mindre engasjert i å delta ute i det sivile samfunn.

Selle og Wollebakk mener sosial kapital også handler om sivilt engasjement. De sier at for at den sosiale kapitalen skal fungere, må folk bry seg. De viser til at folk må vite hva som rører seg i nærmiljøet for å kunne bry seg. "Avislesing" er derfor viktig for den sosiale kapitalen. Det pågår i dag diskusjon om hva og hvordan sosial kapital skal forstås, men det er allment godkjent at dette er en viktig faktor for demokrati, og for folks liv.

SV-135, oppgave 2

Her skal du svare på ei av dei to oppgåvene, a eller b.

a) Michael Lipsky skriver om «bakkebyråkratane». Gjer greie for sentrale kjenneteikn ved bakkebyråkratane i Noreg, og beskriv faglege og etiske dilemma dei står overfor i dagens velferdssamfunn. Sørg for å bruke sosiologiske begreper i diskusjonen din.

b) Det har kommet mange flyktninger til Noreg de senere årene. Diskuter korleis familie, frivillige organisasjoner og arbeidslivet kan bidra positivt til flyktningers levkår og livskvalitet. Sørg for å bruke sosiologiske begreper i diskusjonen din.

Skriv svaret ditt her...

BESVARELSE

oppg b)

Jeg ønsker å diskutere hvordan levkår og livskvalitet for Norske flyktninger påvirkes positivt gjennom familie, frivillige organisasjoner og gjennom arbeidsliv.

De første flyktingene kom til Norge på 70-tallet. Mange av disse kom fra Chile og Paktistan de ble også gjenforent med familien her i Norge både på 70- tallet og utover på 80-tallet. Mange av disse er vel etablert og både 2. og 3. generasjons flyktninger bor i Norge. Flykningepolitikken i Norge har utviklet seg i løpet av disse årene, og i dag blir flyktninger møtt med et apparat som skal sørge for integrering til det Norske samfunnet. Flyktninger som kommer via FNs flykningeleire, og som får umiddelbart opphold skal gjennomgå et program som er beregnet for at de skal bli selvforsørkede og velfungerende statsborgere. Dette er et 3 årig utdanningsprogram som også lønnes slik at ved å delta i programmet er de selvforsørget. Endel flyktninger kommer til landet uten formell flykningestatus og blir plassert i flykningemottak. Flyktninger uten oppholdstillatelse må bo på mottak inntill de har fått behandlet sin søknad. Problem vedrørende disse flyktingene er stadig kilde til debatt i media fordi mange blir sittende lenge i slike mottak under dårlige leveforhold. De blir sittende på vent, mange har også fått avslag på søknad men velger allikevel å bli værende i håp om å få søknaden igjennom på nytt. Noen velger å bli i Norge uten oppholdstillatelse. Disse blir da værende som lovløse, uten velferdsrettigheter og uten mulighet til å få arbeid. Denne marginaliserte gruppen representerer et samfunnsproblem fordi de ikke har mulighet til å leve gode, velfungerende liv. For å imøtekomme denne gruppa kan spesielt de frivillige organisasjonene bidra. Både ved å hjelpe med nødvendighetsgoder, men også tilby sosiale arenaer, der de kan møte andre mennesker kan være viktig for denne gruppa. De som får oppholdstillatelse fanges opp av et system som skal hjelpe innvandrere til gode

levetår og livskvalitet. De blir møtt med et nokså omfattende apparat og et program som skal sørge for integrering med språkopplæring og annen nødvendig utdanning og kurs for å lære blandt annet Norsk kultur. Begrepet levetår handler om målbare, objektive parametre som er bestemmende for individers mulighet for å leve gode liv. I Norge scorer vi høyt på undersøkelser vedr. levetår. Levealder er en indikator på levetår og selv om vi scorer noe lavere i Norge enn i enkelte søreuropeiske land, ligger vi høyt oppe med forventet levealder på 84 (kvinner) og 80 (menn) år. Vi lever lange og gode liv. Ulike behov er grunnleggende for gode levetår, og disse kan grovt sett deles inn i "å ha", "å elske" "å være" (Allard). Å ha viser til nødvendighetsgoder som klær, varme, mat, som er nødvendig for overleve. Dette er allikevel ikke nok for å kunne leve gode liv. I tillegg behøver vi kjærlighet og omsorg, og til sist har vi et behov for å "være noe". Det siste handler om identifikasjon og selvrealisering. Begrepet livskvalitet kan oppfattes som en mer subjektiv oppfatning av et godt liv, der egne preferanser for hva som er viktig, spiller vesentlig rolle. Dette kan derfor være ganske ulikt fra person til person hva som defineres som det gode liv. Flykninger representerer en stor gruppe med svært individuelle preferanser, ofte avhengig av bakgrunn og kultur. Det at denne gruppa kan ses på som lite homogen, er med på vanskeliggjøre hvordan de skal møtes for å få til en god integrering. Hvert enkelt individ har sånn sett sitt unike behov. Den Norske velferdsstaten bygget på sosialdemokratiske prinsipper tar sikte på å sørge for gode levetår og livskvalitet for individene. Gjennom velutbygde trygdeordninger skal statsborgerne sikres grunnleggende behov, og frihet fra "det onde liv". Egalitære prinsipper om frihet, likeverd, likestilling, trygghet og solidaritet skal sikre behov, og samtidig gi individet frihet til å utfolde seg å bruke sine evner. Slike prinsipper kan være fremmede for folk fra andre land og kulturer. Gjennom deltagelse i arbeid og i det sivile samfunn kan disse verdiene overføres

I dagens samfunn med kapitalistiske og individualistiske krefter som legger føringer for mange handlinger, er det fort at dette blir "honnørord" som brukes i festtaler, men som ikke får rotfeste i virkeligheten. I arbeidslivet snakkes det ofte om at likestilling er et viktig prinsipp, og at dette er noe næringslivet har godt av. Allikevel ser vi en sterk kjønnskjevhet og en sterk skjevhet mellom etnisitet i arbeidslivet. Generelt kan vi si at kvinner og innvandrere dominerer i lavtlønnsyrker, yrker med høy belastning og liten grad av autonomi. Historier om høyt kvalifiserte innvandrere som ikke engang får tilbud om jobber de er overkvalifiserte for, kan minne om at nettopp likestillingsperspektivet er utelatt. Det finnes mange eksempler på hvor vanskelig det er for innvandrergupper å få innpass i arbeidslivet, og skrekkehistorier på hvordan de som skal ansette putter søknader med utenlandske/fremmede navn rett i søpla. Det kan være ulike grunner til hvorfor dette skjer og holdninger blandt de som skal ansette er avgjørende. Holdninger er ikke nødvendigvis basert på erfaring, men kan like mye dreie seg om frykt for det som er ukjent. Problemet med å få innvandrere til å søke arbeid på likt grunnlag som etnisk norske er et stort dilemma som strider mot grunnleggende likhetsprinsipper. Det har pågått en diskusjon der noen ønsker å slakke på lovgivningen som gjelder ansettelse, og for eksempel tillate mer midlertidig ansettelse. Et argument er at dette kan være med å gjøre det enklere for innvandrergupper å prøve seg i det Norske arbeidslivet. Problemet med en slik løsning mener mange er en brutalisering som gjør det enklere for arbeidsgivere å kvitte seg med arbeidskraft. Dette mener mange at ingen vil være tjent med på sikt, og at istedenfor å åpne opp og integrere, vil forskjellene og ekskluderingen bare øke.

Familien er viktige arenaer for gode liv, og selv om institusjonalisering av samfunnet har ført til at familiens oppgaver er endret, spiller den fremdeles en avgjørende rolle. I Norge har det pågått en likestillingsdebatt mellom kjønne, som blandt annet har ført til at de fleste Norske kvinner i dag jobber utenfor hjemmet.

Velferdsmodellen er i stor grad bygget opp rundt en løsning som legger til rette for at familier skal forsørges med en 2-inntektsmodell. Gjennom denne løsningen foreligger det en underforstått forventning om at barna skal gå i barnehagen mens mor og far er på jobb og tjener penger. Av inntekten betaler de skatt som holder "velferdshjulene" igang. Samtidig sosialiseres barna i tidlig alder i en institusjon som støtter opp om velferdsstatens grunnprinsipper. Denne familiemodellen kan være fremmed og også i strid med grunnleggende holdninger hos enkelte innvandrere. Prinsippet om at forsørgelse skal gjøres av de som står nærmest ligger dypt hos mange. Striden om kontantstøtteordning er et eksempel på at dette oppleves problematisk. Denne ordningen er det svært mange innvandrere som benytter. På den måten kan de velge å være hjemme med barn, og samtidig motta en liten kompensasjon. Ytelsen er imidlertid så liten at mange mener den bidrar til at innvandrere holdes i fattigdom ved å ha denne valgmuligheten, samtidig som barna går glipp av viktig integrering. Slike ytelser kan dessuten bidra til isolasjon mener noen, både fordi de ikke krever at mottageren involverer seg i samfunnet, men også fordi den lave ytelsen fører til fattigdom og dermed ikke gir mulighet for deltagelse i samfunnet.
